

DE HULSBEECKE ONDER MARKELO EEN HAVEZATHE?

Volgens eene memorie, die ik aantrof in de archivalia, gekocht in 1914 door de Vereeniging t. b. v. O. Regt en Geschiedenis van de erfgenamen van Graaf van Wassenaer Starrenburg, werd op 31 Mei 1646 eene maechscheijt opgericht tusschen de kinderen van Adolph van Raesfelt en Bernhardina van den Bongert met namen Johan, Wilmert of Wennemar, Lucia Agnes en Maria Elsebe, waarbij aan de jongste soon en dochter toegedeilt worden de Marckelsche, Twense, goederen en in specie het erve *Hulsbeeke* met de aenhorige gerechtigheijt van Havesaete en het Marckengericht [van Hericke en Stokkum].

In dit verband zij gewezen op van Doorninck, Geslachtk. Aanteek. pagina 91, waar deze als een zoon van Adolf van Raesfelt en Ba. v. d. Bomgard noemt: „de cornet van Raesfelt tot de Hulsbeeke geheeten, gehuwd met Josina van Bronkhorst”.

Vorengenoemde memorie vervolgt: „Maer staat hierontrent te noteren dat dit is privatum instrumentum quod tertio non nocet; mede in hetselve werk geseijt dat men geen volkomen informatie van elck parceel deser goederen by de hand heeft, waermede genoechaem wart geavoueert dat geen volkomen kennis van de natuur van 't goet is geweest”.

En nevens deze memorie is genoteerd:

„Consideratie dat de *Hulsbeeck* geen Havesaete en sij. In 't maechscheijt van 13 April 1616 tusschen Johan en Adolph van Raesfelt wert gesproocken van het huis en havesate Twickelo en de Raesfelt Twickelose goederen toe *Marckel* NB waer onder dat erve *Hulsbeeke* des Lantschaps van Overijssel leenroerich is. 't Welck indien doenmaels voor een havesaete was geconsidereert geweest, oock soo wel als *Twickelo* met die naem soude uitgedruckt hebbe geweest. . . . etc.”

't Betoog is verder onbelangrijk, alléén wordt nog opgekomen tegen eene bewering, dat de *Hulsbeecke* in vroeger dagen zou

geheeten hebben *Grevenhagen*, waarvan in 1612 een der Roode's holtrichter soude wesen geweest".

Blijkbaar is deze memorie een concept, dat moest dienst doen in eene actie tegen een verzoek van den Kolonel Arent Jurrien van Haersolte tot den Oldenhof, in 1667 tot Ridd. en Steden gericht om admmissie ten Landdage van wege de z.g.n. havezathe de *Hulsbeecke*.

Nog dient hierbij vermeld, dat volgens het Register van Resolutiën van R. en St. van 27 April 1667 „op de regten van den Heere Carel Otto Scheel tot de Vennebrugge remonstrerende hoe dat hij door koope an sich heft gebragt het *Keppels*, als oock het regt van Havesate ende het goet *Hulsbeeke*, beide in het gerigte van Kedingen boerschap Markel niet ver van den anderen gelegen, versoeckende dat het regt van Havesaete *Hulsbeeke* op *Keppels* moge worden geleijt — is verstaan dat de remonstrant moet doceeren dat de *Hulsbeecke* een Havesaete sij en dat hem die eygendommelijck toekomt ende daerover ingecomen de grieven van den Heere Colonel Arent Jurrien van Haersolte om diensvolgens bij R. en St. daerover nader te worden gedisponeert".

In 1685 en 1686 heeft zich de kwestie herhaald: Resol. R. en S. van 6 Maart 1685: „Weder op het tapijt gebragt het point van de admmissie van den Hr. Colonel Philips Otto van Coeverden van de havesate *Hulsbeecke*, is verstaan dat wanneer nijt het origineele maechscheijt tusschen Jan en Adolph van Raesfeldt opgerecht sal blijken, dat Adolph v. Raesfeldt de *hulsbeecke* alleen is toegedeelt en dat dieselve geen andere goederen heeft gehadt, dat als dan de hr. Coeverden, op de eerst aenstaende vergaderinge sal worden geadmitteert".

Idem 10 Maart 1686: „is goetgevonden, dat over het questiuse recht van havesate van de *hulsbeke* bij parthijen voor de heer drost van Twenthe, bij aenspraecke, antwoordt, replijcx en duplijcx schriftelijk sal worden ingedient van 14 daegen tot 14 daegen"...

Idem 17 Maart 1686.

„geventileert, het proces in geschrifte van instrueren over het recht van havesate *hulsbeke* en dat op de voet, soo en als in de resolutie der 10^e deses genomen is nijt gedruckt".

Het bewijs schijnt nooit te zijn geleverd. Wel merkwaardig is, dat op de oude kaarten van Overijssel van ten Have en van J. C. Visscher uit 1690, alsmede op die van Gerardus Cock ietwat ten Oosten van Markelo en een weinig ten Zuiden van den ouden weg van Markelo naar Goor een als een adellijk huis gemerkt punt is aangegeven met nevenschrift „Hulsbeecke”. Het oude huis *H.* moet gestaan hebben ongeveer daar waar thans de burgemeester van Markelo of de wagenmaker Schreurs woont. Het terrein waarop deze beide huizen staan, was eertijds eigendom der kerkelijke gemeente en daarvan kreeg in 1840 de heer E. Nagel uit Enschede het erfpachtsrecht.

Op geen der oude liggers wordt de *H.* als havezathe genoemd, noch eenige menschenheuchenis wijst op deze gepretendeerde kwaliteit. En terwijl men de namen der omliggende oude adellijke huizen Keppels, Westervlier, Oldenhof en de Stoevelaar nog heden ten dage op de kerkbanken in de Hervormde kerk van Markelo aantreft, zal men daar tevergeefs zoeken naar den naam van de Hulsbeecke.

G. J. TER KUILE.